

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 1430836/2

ב"ה

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים :

הרב אברהם שינדלר, הרב מימון נהרי, הרב ציון לוז-אילוז

המערער : ת"ז (ע"י ב"כ עו"ד עומר נירהוד וטו"ר אלעד חזן)

נגד המשיב : ת"ז (ע"י ב"כ עו"ד אברהם חגי'אג')

הנדון : חלוקת רכוש - כריכה

פסק דין

בפנינו ערעור האשה על החלטת בית הדין האזורי מיום 27.11.23 שעניינה קביעת מועד הקרע לאיזון המשאבים, שזה לשונה :

"מועד הקרע לצורך חישוב זכויות הצדדים, הוא מיום מתן הגט 7/2/23."

האישה (להלן המערערת) טוענת כנגד החלטה זו כשעילת הערעור המרכזית שלה היא שבית הדין האזורי טעה בטעות הנראית לעין בשיקול הדעת ובקביעת העובדות כשהגיע למסקנה שהשיתוף הכלכלי המשיך עד המועד הנ"ל.

לטענת המערערת, המועד שהיה צריך להיקבע כמועד הקרע הוא כבר מתחילת 2014, המועד שבו עזב הבעל לשעבר (להלן המשיב) את הבית המשותף, כשהתברר למפרע שעזיבה זו הייתה לטובת מגורים עם אישה אחרת, שאף הביא ממנה שני ילדים נוספים.

לאחר ששמענו את באי כח הצדדים, ולאחר שעיינו בחומר הרב שבתיק, הגענו למסקנה שיש לקבל את הערעור ויש לקבוע את מועד הקרע לתאריך 1.1.2014, מהטעם שיבואר להלן.

בית הדין האזורי נימק את החלטתו הנ"ל לדחות את תביעת המערערת להקדים את מועד הקרע בשני גורמים עיקריים.

הראשון הוא שהאישה במהלך כל השנים ביקשה שלום בית, ועל אף טענותיה הקשות כנגד המשיב היא לא ביקשה להתגרש ממנו עד בסמוך למועד שנקבע בהחלטה הנ"ל. מה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שמוכיח שהאישה ביקשה להמשיך את השיתוף הזוגי, שכולל בתוכו גם את השיתוף הכלכלי אלא אם כן סוכם אחרת.

הגורם השני שעליו נשענת החלטת בית הדין נשואת הערעור הוא שהאישה הודתה, שהמשיב המשיך לממן את כלכלת הבית עד לסמוך לסידור הגט, מה שמוכיח לעמדת בית הדין האזורי שהשיתוף הכלכלי המשיך עד לסידור הגט גם לגישה של המערערת. על הקביעות הנ"ל טוענת המערערת בשני מישורים: העובדתי, וההגיוני באשר לקביעת מועד הקרע.

באשר לקביעה, שהאישה תבעה שלום בית במהלך השנים הנ"ל מ-2014 ועד 2023, המערערת טוענת ש'להד"ם' וכל כוונתה במינוח 'שלום' הייתה לפירוד בשלום ולא במלחמה, ולא הייתה כוונתה כלל לחזור לשלום בית עם מי שהתנהג אליה בצורה מחפירה ביותר, ושחי עם אישה זרה. הסיבה שהיא לא עמדה על רצונה להתגרש בפועל היא התעסקותה במחלה הקשה שסבלה ממנה (שלא הוכחה על ידי המשיב).

באשר לטיעון זה של המערערת, כערכאת ערעור אין בדעתנו להתערב (בהתאם לתקנה קלה (ב) לתקנות הדיון), על אף שלא ניתן לדחותו בהינף יד. לכאורה, דברים מסתברים הם, שאישה לא תבקש לחזור לשלום בית עם מי שחי עם אישה אחרת במשך זמן רב כל כך, והביאה ממנה שני ילדים, ושעטף את זה במסווה של קדושה, ואעפ"כ ולמרות הסתברות זו, נאמנים אנחנו לעיקרון המנחה בהליך של ערעור, שכמעט ואיננו מתערבים בקביעות עובדתיות של בית הדין האזורי שחקר והתרשם מהצדדים ישירות, ולא ניתן לומר שמדובר בטעות הנראית לעין.

אולם באשר לטיעון העקרוני האחר של המערערת, שהגורמים הנ"ל לא היה בהם כדי להוביל למסקנה שמועד הקרע הוא בסיום הרשמי של הנישואין עם סידור הגט, **לאור הנסיבות המיוחדות של נישואין אלו**, יש לבעל דין מקום לחלוק על הכרעתו של בית הדין האזורי. לדעתנו, יש לקבל את עמדתה של המערערת, ולקבוע את מועד הקרע בתקופה שבה עזב המשיב את אשת נעוריו ואם ילדיו לחיקה של אישה זרה, ועל אף שלדעתנו, בנסיבות של יצירת חובות (ולא זכויות) משמעותיים יש לקבוע כך כקביעה **חד משמעית**, וכלהלן, מכל מקום, מידי ספק רבתי לא יצאנו, וגם ספק זה היה די בו כדי לפטור את האישה מלשאת בחובות שיצר האיש בתקופה המדוברת.

המערערת טענה כנגד הנימוק של הודאתה בתשלומי האיש למזונות השוטפים שאין בתשלומים עצמם משום הוכחה על שיתוף כלכלי שכן האב/הבעל חייב במזונות אשתו וילדיו, שהיא טענה מסתברת ביותר, שהדבר ברור, שאין בכך שאדם משלם את מה שהוא חייב כדי להוכיח שכוונתו להיות שותף כלכלי עם בן הזוג. יצויין האיש חוייב בבית המשפט בתשלום של 8000 ₪ לחודש למזונות כאשר בפועל הוכחה העברה של

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

4000 ש"ח לחודש והצטבר חוב מזונות גדול בהוצל"פ שלא שולם. האיש טען שהעביר כספים במזומן ועל כן אינו חייב. אולם ברור בכל מקרה שתשלום מזונות אינו שיתוף כלכלי.

אדרבה, ככל שזה נעשה בעקבות חיוב שנאלץ החייב לשלמו, זה גופה מוכיח, שאין בכוונתו להיות שותף כלכלי עם בן הזוג, שאם לא כן, למה הוצרך לכך שיחוייב בדבר, ומילתא דפשיטא הוא. ואם כוונת המשיב הייתה להוכיח, שהוא לקח את הלוואות לצורך המזונות השוטפים ולכלכלת הבית, אין בכך כלום, כדי לחייב את המערערת במחצית ההלוואות, שהרי הוא חייב במזונות אשתו ובניו, והחוב הוא שלו. הבסיס לחייב את האישה במחצית זה רק בהנחה, שהייתה הסדרה של שיתוף כלכלי, שרק אז נעשה החוב כחוב משותף של שני ה'שותפים', וגם אם ההלוואה נלקחה לצורך דבר, שאינו מחוייב בו כלל, תהא האישה שותפה במחצית ההלוואה.

יש לנו להניח, שהעיקרון שעמד מאחרי החלטת בית הדין האזורי נשואת הערעור הוא שברירת המחדל למועד הקרע, הוא סיום הנישואין אלא אם כן הוכח אחרת, שסיום השיתוף הכלכלי היה במועד מוקדם יותר, וכפי המקובל, הידוע והמפורסם בקביעת מועד הקרע, ומאחר ולעמדת בית הדין האזורי, האישה לא הוכיחה שהשיתוף הכלכלי הזוגי קדם לסידור הגט, ואדרבה, הרדיפה אחר שלום הבית של האישה (לשיטת בית הדין, מה שהוכחש על ידה) מוכיח ששיתוף זוגי זה המשיך גם לאחר עזיבת האיש את הבית ב-2014.

לדעתנו, בנסיבות שבהם בן זוג עוזב את הבית המשותף לטובת זוגיות אחרת (ואפילו נוספת, ואפילו ב'הסכמה'), שאין ספק שהיא יוצרת הוצאת משאבים משלה, הרי שברירת המחדל משתנה, ואדרבה, מועד הקרע יהיה משלב זה אלא אם כן יוכיח המבקש לאחר את מועד הקרע את טענתו, ולא ההיפך. השימור של הנישואין הרשמיים על הנייר, על אף שבן הזוג פתח במערכת זוגית אחרת, יהיה אשר יהיה טעמו של שימור זה, אין בו כשלעצמו כדי להעניק הסכמה לשיתוף כלכלי מצד בן הזוג האחר, אלא אם כן מדובר בשיתוף עיסקי כלכלי של כדאיות כספית, וכדומה, אבל אז השיתוף לא נבנה על השיתוף הכלכלי של בני זוג הנשואים זל"ז אלא על כללי השיתוף העיסקי הרגיל שבין שני צדדים, ובכהאי גוונא, על הטוען לשיתוף עליו להביא ראיה.

העיקרון הנ"ל נכון גם כאשר מדובר על איזון זכויות כספיים, ולא כל שכן כשמדובר על איזון חובות, שיצטרך בן הזוג הנבגד להשתתף בחובות שיצר ה'בוגד', שאין ספק שכספי ההלוואות למיניהם שמשו גם את מערכת הזוגית האחרת. ועל כך ניתן להמליץ את הפתגם "טוביה חטא וזיגוד מינגיד" שמשמעו לענייננו, 'מאיר חטא וסיגלית תלקה',

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ונמצאת מידת הדין לוקה בכפליים, גם בתחושת הנבגדות של המערערת וגם בכך שתישא בעול החובות שיצרה ה'בגידה'. טענת המשיב שכלכלת התא המשפחתי האחר כל כולה נשענה על בת הזוג אחרת, היה ראוי לה שלא תישמע בין כותלי בית הדין כלל.

ובכן, לדעתנו ברור, שכאשר אחד מבני הזוג פותח במודע במערכת זוגית אחרת ומקים יחד איתה תא משפחתי נוסף, עוזב את הבית ועובר לגור במחיצת אשה אחרת. מאותו רגע פוקע השיתוף הכלכלי הטבעי שמצוי בין בני זוג, אלא אם כן יוכח, שבנסיבות המסויימות של המקרה המדובר, הצדדים הסכימו להמשיך את השיתוף ביודעין (בעיקר נדרשת הוכחה על הסכמתו של הצד הנבגד).

זאת אומרת, ברירת המחדל לסיום השיתוף הכלכלי בנסיבות שכאלה הוא המועד של העזיבה לטובת הקמת תא משפחתי אחר, ועל הטוען להמשך השיתוף להביא ראיה על כך.

נשוב ונדגיש, שאיננו מדברים על הפן המוסרי שבאי הנאמנות המינית, שייתכן שהיא כשלעצמה אינה גורם להקדמת מועד הקרע (ככל שלא הוכח שיחד איתה גם פסק השיתוף הכלכלי), אלא על המשמעות הכלכלית של הקמת תא משפחתי חדש, שיחד איתו נוצרים הוצאות כספיות חדשות, שכמובן, אינם משרתות את בן הזוג המקורי.

בפסק דין אחר של הרכב זה התייחסנו לשאלה, האם אי נאמנות מינית כשלעצמה מקדימה את מועד הקרע הכלכלי, יעויין בתיק 1425222/1 פסק דין מיום 26.2.24 הדעות השונות של חברי ההרכב הנוכחי בענין זה, ושם הובאו הפסיקות האזרחיות הדנות בשאלה זו, עיי"ש.

מכל מקום, בנסיבות התיק שבפנינו, כאמור, לא אי הנאמנות, מובילה אותנו להקדמת מועד הקרע אלא עזיבת הבית והקמת תא משפחתי מקביל עם עלויות כלכליות משמעותיות משלו, וכמבואר.

ונוסיף על כך גם את הבאות.

שאלת מועד הקרע בנסיבות התיק שבפנינו, עניינה הוא בעיקר החובות (ולא זכויות) שיצר המשיב בתקופה שבין המועד הנטען על ידי המערערת (קרי, 1.1.14) לבין מועד סידור הגט (קרי, 7.2.23). קביעת מועד הקרע ל-7.2.23 כפסיקת בית הדין האזורי משמעה הטלת מחצית מהחובות על המערערת, בהנחה לשיתופיות שלה בהם.

לדעתנו, מאחר ומדובר בחובות ולא בזכויות, ומאחר ומדובר בסכומים משמעותיים ביותר, לא ניתן לומר, שברירת המחדל היא שהאישה שותפה בהם אלא אם כן תוכיח אחר. היה יותר נכון להטיל את חובת הראיה לשיתופיות על האיש, ולכל הפחות מידי ספק רבתי לא יצאנו, וגם אז חובת הראיה תושת על מי שבא להוציא ממון מחברו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בפסקי דין אחרים הסקנו, שככל ויש ספק האם להחיל את ההסדר לאיזון המשאבים במצבים מסויימים, שיש לילך על דרך הצמצום ולא על הדרך המרחיבה.

העיקרון הזה נכון גם באיזון זכויות, וכל שכן כאשר מדובר באיזון חובות, שיש לילך על דרך הצמצום ולהמעיט באיזון ולא הרחיב אותו. יעויין פסק דין מיום כ"ב בניסן ה'תש"ף 16.4.20 (גדול) תיק מס' 890096/7. כך גם בפסק דין מיום יב בשבט ה'תשפ"א 25.1.21 (גדול), תיק מס' 1128765/7, ובפסק דין מיום כ"ה בשבט ה'תשפ"ב 27.1.2022, (גדול) תיק מס' 1132813/6, ובעוד.

ובכן, גם מטעם זה ועל פי העיקרון הנ"ל מאחר וגם בנסיבות התיק שבפנינו מידי ספק לא יצאנו, הרי שיש לילך על דרך הצמצום, ולהקדים את מועד הקרע למועד עזיבת המשיב את הבית המשותף לטובת הקמת תא משפחתי חדש.

אשר על כן, בהתאם לאמור ובהצטרף כל הנימוקים שלעיל, בית הדין פוסק:

א. מקבלים את הערעור וקובעים את מועד הקרע לתאריך 1.1.14.

ב. אין צו להוצאות ודמי הערבות שהופקדו על ידי המערערת יוחזרו לה במלואם בהתאם לנהלים.

ג. התיק מוחזר לבית הדין האזורי להמשך טיפול בהתאם להחלטה הנ"ל.

ד. בית הדין סוגר את התיק.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ג בתמוז ה'תשפ"ד (19/07/2024).

הרב ציון לוז-אילוז

הרב מימון נהרי

הרב אברהם שינדלר

העתק מתאים למקור

בנימין שונם, המזכיר הראשי

נחתם דיגיטלית ע"י הרב ציון לוז-אילוז בתאריך 12: 05 19/07/2024